

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četrt leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 4. septembra 1861.

Gospodarske skušnje.

(Krompir dober ohraniti) priporoča kmetijski list za Šlezvik to-le: Kdor more, naj položi v kleti ali v kakem drugem hramu, kamor misli krompir spraviti, cegla ali debelih kamnov, na to pa starih suhih dilj, tako, da se ne bodo zidú tiščale; potem pa naj nasuje izbrani in suhi krompir na dilje in naj zapaži strani ob zidu v hramu z dobro in suho reženo slamo kakega pol čevlja na debelo po obilnosti krompirja vedno više, in pokriva naj ga čez in čez z reženo slamo, če je klet krompirja polna, saj pol čevlja na debelo. Vlažnost iz krompirja puhti in se, če ni krompir s slamo pokrit, na verhu zbera; krompir se navzame te vlage in tudi njegov okus se pokvari. Ako pa je krompir s slamo pokrit, vlaga v slamo stopi in slamo pokvari ne pa krompirja; krompir ostane suh, dober in okusen. Če jame pa slama preveč mokrotna prihajati ali celó gnjiti, poberi jo s krompirja in z drugo suho ga pokrij.

(Gosi debeliti). Svet Martin se nam bliža in z njim Martinova gos. Pri goskah pa so pitane jetra najbolj kos pečenke. Da gosi debele jetra dobijo, se jim mora po primeri k pitanju česna primešati. Skušnje so to, kakor Babo v svojih kmetijskih naznanilih piše, popolnoma poterdile. Česen se je od začetka tako rabil, da se je pitani goski, ki se je po navadi s turšico pitala, vsaki dan en strok česna v drobnih kosčikih izrezanega med turšico primešanega dalo. Od tega so dobile gosi debele in mastne jetra. Največe so, kakor Babo naznanja, 30 lotov tehtale. Neki gosi se je dajalo po izgovorjenem nasvetu dan na dan med turšico po malih kosčikih česna in izredile so se ji jetra tako debele, da so še čez 1 funt tehtale.

(Drevesa presejati s slabimi koreninami). Če ima drevo le malo korenin, ovij serčno korenino, čeravno nima nobenih sesavnih koreninic ali če je celó razrušena in razklana, z mokro volnato cunjo, in drevo posadi kamor je namenjeno. Cunja pripomore po svoji vlažnosti, katero drevesu dopeljuje, da začnejo iz drevesa sesavne korenike rasti. Ravno zato ozelenijo presajene drevesa kmali in jamejo spešno rasti.

Gospodarske novíce.

(Čbele brez žela). V nekem potopisji v nekdanjem misijonskem zberališču Orosi pri Kartagi v Costa-Rica v srednji Ameriki se bere o takih čbelah, ktere ima Don Lukas, zdravnik v Kartagi, prav blizu samostana, to-le:

„Čbele Costa-Rica (Kosta Rika) imenovane so posebno zastran tega koristne in memo evropskih veliko več obrajtane, ker nimajo žela, in ker celo leto med berejo, zato ga pa tudi neizrečeno veliko naberejo, ki ni nič slabši od evropskega. Le vosek ima nekako pepelnato barvo, ki se ne dá, beli ga kakor hočeš, nikdar popolnoma odpraviti.“ Že večkrat se je od čebel brez žela slišalo, da jih imajo Avstralci; toda v Evropo jih zanesti, ni bilo nikoli mogoče. Nemara, da bi bilo lažje jih iz srednje Amerike v Evropo dobiti, ker daljava od tukaj je komaj $\frac{1}{3}$ od one iz

Avstralije. Celo leto bi pa pri nas gotovo ne brale za to, ker bi ne imele, iz česa bi brale.

Kovaške skušnje.

(Peteršiljevo olje napravi konje, da se radi podkovati dajo). Hlapec nekega konjika oficirja vidi nedavnej pred kovačnico konje kovati; eden med njimi se po nobeni ceni ni dal podkovati. Na to stopi oficirjev hlapec bliže h kovaču in mu reče: Če mi daste, oče mojster, en tolar, vam bom konja napravil, da bo stal, kakor bi ga vkopal. Kovač, ki se je že večkrat vbijal s takimi porednimi merhami, ki se niso dale podkovati, mu obljubi tolar; hlapec stopi na to pred konja, in mu obé nosnici zatisne z svojo ruto, katero je iz žepa potegnil, in stal je konj miren kakor jagnje in se dal mirno podkovati. Nekdo je bil pa vendar le zapazil, da si je bil hlapec popred pomočil rokó in ruto z nekako rečjo, ki jo je v flaški imel. Neznani človek tudi ni skrival tega in je povedal, da olje, s katerim je ruto pomočil, je eterično peteršiljevo olje. Pozneje skušnje so pokazale, da sta 2 kvinteljca peteršiljevega olja dovelj, najdivjega konja napraviti, da je pokojen in da se dá rad podkovati. — To naznanilo smo zvedili od prav verjetne strani, in rečeno nam je bilo, da mnogotere eterične olja divje konje vselej potolažijo. Zato kovačem svetujemo, naj skusijo, ker je pomoček lahak, nič ne škoduje in ni drag.

Nevarnost živinskih bolezin za človeško življenje.

Stara resnica je, da je mnogotera bolezen tudi človeku nevarna in da je že dosti ljudi zbolelo in celó umerlo, ki so kakor koli kužno bolezen našli.

To ne velja samo od stekline, ampak tudi od vrančnega prisada (rumenega ali črnega volčiča ali sajovca), od smerklja, garij in več drugih bolezin.

Take žalostne skušnje so se ponovile letos blizu Ljubljane v Dragomlji, kjer je 5 ljudi bolezen od živine našel, ki je za vrančnim prisadom poginila. 4 ženske so prebolele in nevarnosti življenja ušle, en mož pa je strašno smert storil za černo piko.

Pri nekterih se je zvedilo, da so meso take izperva zaklane živine vžili, drugim pa so morebiti muhe ali kak drug merčes bolezen vcepile, ki so poprej kerv ali kako drugo sokrovico cerknjene živine lizale in se potem na obraz človeku vsedle.

Vse to sem Dragomeljčanom in Dragomeljčankam 27. dan malega serpana l. l. pripovedoval in jih svaril — kaj ne, da je res? — al prepozno je že bilo, pa tudi morebiti verjeli niste. Zdaj imate lastno žalostno — skušnjo.

Naj vam bo za drugikrat v spominu in pa vsem drugim, ki kaj takega ne verjamejo, dokler se jim samim ne odpre kertova dežela!